

[Inger Marie Bruun-Vierø]

Efter at dette er slået fast, vil jeg gå over til at udtale mig om det radikale venstres holdning til nogle enkelte punkter i undervisningsministerens forskningspolitiske redegørelse.

Det radikale venstre kan tilslutte sig ønsket om en prioritering af forskningen på tværs af institutionelle skel. Mere tvivlende er vi over for, hvorledes det skal foregå i praksis. Inden for den enkelte institution vil det nok være umuligt at nå til enighed om en prioritering, hvis der ikke er nogle særlige styringsinstrumenter, fordi den forskning, der udføres, ellers vil være afhængig af de eksisterende forskeres interesser og forslag.

Hvis bevillingerne er givne, hvad de i et vist omfang fortsat vil være, er det radikale venstre af den opfattelse, at en prioritering af forskningsressourcerne kun kan finde sted, hvis brugerne – det er både den offentlige og den private sektor – afstikker nogle overordnede mål for indholdet af forskningen, og hvis en passende styring etableres.

Folketinget kan f.eks. formulere nogle konkrete forskningsmål for de enkelte institutioner. Til de mål, ministeren har været inde på, kan jeg føje, at der er behov for forskning, der kan fremme ligestilling mellem kønnene. Et sådant behov er voksende i takt med den teknologiske udvikling.

Som hovedregel vil en prioritering af forskningen mest effektivt finde sted via resourcetildelingen. Inden for universiteter og højere læreanstalter kan vi hurtigt nå til enighed om, at forskningsressourcerne ikke skal være proportionale med antallet af studerende, samt at flere bør flyttes over til tekniskvidenskabelige områder.

Det er naturligvis også muligt gennem oprettelse af nye stillinger at styrke områder, men herved er ikke opnået en langsigtet fleksibilitet, for forskere er som regel specialister, og det er som regel forskere, der styrer forskningen. Et område, der bliver velforsynet med forskningsressourcer, kan derfor få en større gennemslagskraft ved prioriteringen af forskningen i fremtiden, hvis man ikke er opmærksom på denne selvforstærkende effekt.

Den største garanti, samfundet kan få for, at det ikke er eksperterne, der styrer forskningen, er, at en stor del af forskningen foregår i dialog med brugerne. Brugere kan befinde sig på mange niveauer, så det er ikke

en utopisk tanke. Jeg kan nævne et område, hvor brugerne har indflydelse: Danmarks Lærerhøjskole har som formål at lave forsknings- og udviklingsarbejde til gavn for folkeskolen. Her er der sammenfald mellem de studerende og brugerne. Begge kategorier er folkeskolelærere. Lærerhøjskolens forskere har en daglig dialog med repræsentanter for brugerne, og brugerne, de studerende, har mulighed for at gøre deres indflydelse gældende i de kollegiale organer og kan prioritere inden for forhåndenværende ressourcer.

Hidtil har jeg udtrykt det radikale venstres sympati for, at samfundsbehovene skal være styrende for forskningen, men i samme åndedræt skal siges, at målet med denne debat er at finde veje, der stimulerer og frugtbar gør forskningen, også den forskning, samfundet ikke umiddelbart kan komme i tanke om. Der skal være grænser for styringen. Skal forskning foregå i dialog med det omgivende samfund, må det ikke ske på bekostning af forskningsfriheden. Forskningen skal udføres under forskerens ansvar. Brugeren skal højst bidrage med praktikerens erfaring, når et projekt er iværksat. Det er udelukkende ved prioriteringen af forskningsprojekter, at der kan ske en direkte brugerstyring, og i prioriteringen skal der være plads til det, der ikke synes at være et umiddelbart behov for.

Det radikale venstre er enig i redegørelsens opremsning af det stigende forskningsbehov inden for specifikke områder. I redegørelsen om disse emner er der, om man så må sige, tænkt stort. Ligeledes er de ressourcer, der skal flyttes rundt på og tilføjes, store, og tidsplanerne er korte.

Det er vores opfattelse, at det er langt mere kompliceret at foretage den ønskede tilpasning og udbygning, end redegørelsen giver udtryk for, hvorfor vores konklusion er, at hvis det lykkes at gennemføre planerne som skitseret, vil en stor del af pengene være spildt og ambitionsniveauet ikke være nået, medmindre gennemførelsesfasen nøje planlægges. Hermed er ikke sagt, at det ikke er muligt at få forøget forskningen i det skitserede tempo. Vi tvivler blot på, at der kommer resultater for pengene. Jeg tror, vi alle kan komme i tanke om eksempler fra fortiden, hvor der har været enighed om at styrke en bestemt gren af forskningen, men hvor vurderingen bag den konkrete tildeling har været mere eller mindre tilfældig. Kun ét